ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.7.2021
COM(2021) 550 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

«Προσαρμογή στον στόχο του 55 %»: υλοποίηση του στόχου της ΕΕ για το κλίμα με ορίζοντα το 2030 στην πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα

1. «ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟΝ ΣΤΟΧΟ ΤΟΥ 55 %»: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΜΕ ΟΡΙΖΟΝΤΑ ΤΟ 2030 ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ

Βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη στιγμή για την παγκόσμια αντίδραση στις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που αφορούν το κλίμα και τη βιοποικιλότητα και είμαστε η τελευταία γενιά που μπορεί ακόμη να δράσει εγκαίρως. Η δεκαετία αυτή είναι η κρισιμότερη στιγμή για την υλοποίηση των δεσμεύσεών μας στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού, προς το συμφέρον της υγείας, της ευμάρειας και της ευημερίας όλων. Η ΕΕ έχει δώσει το παράδειγμα με τον καθορισμό φιλόδοξων στόχων για τη μείωση των καθαρών εκπομπών κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030 σε σύγκριση με το 1990 και για το γεγονός ότι θα αποτελέσει την πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο έως το 2050. Οι στόχοι αυτοί δεν είναι πλέον φιλοδοξίες, αλλά υποχρεώσεις που ορίζονται στον πρώτο ευρωπαϊκό νόμο για το κλίμα, οι οποίες δημιουργούν νέες ευκαιρίες για καινοτομία, επενδύσεις και θέσεις εργασίας.

Με αυτό το πνεύμα, η δέσμη προτάσεων έχει ως στόχο να προωθήσει την προσαρμογή της ΕΕ στον στόχο του 55 % («fit for 55») και να υλοποιήσει **τον μετασχηματισμό που απαιτείται σε ολόκληρη την οικονομία, την κοινωνία και τη βιομηχανία μας**. Πρόκειται για συλλογική ευθύνη και ευκαιρία που πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους, είτε πρόκειται για φορείς καινοτομίας και επενδυτές, εταιρείες και πόλεις, είτε για καταναλωτές, νοικοκυριά και ιδιώτες. Μοιραζόμαστε όλοι τα οφέλη της αύξησης του χώρου για τη φύση, του καθαρότερου αέρα, των δροσερότερων και πιο πράσινων πόλεων, των υγιέστερων πολιτών, της χαμηλότερης χρήσης ενέργειας και των χαμηλότερων λογαριασμών, καθώς και των νέων θέσεων εργασίας, των νέων τεχνολογιών και βιομηχανικών ευκαιριών. Η πρόκληση που βρίσκεται στο επίκεντρο της πράσινης μετάβασης της ΕΕ συνίσταται στον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να προσφέρουμε τα οφέλη αυτά σε όλους όσο το δυνατόν ταχύτερα και δικαιότερα, ενισχύοντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητά μας, δημιουργώντας τις θέσεις εργασίας του αύριο και αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά το κόστος και τις επιπτώσεις της μετάβασης.

Αν ενεργήσουμε προτού φτάσουμε σε μη αναστρέψιμα σημεία καμπής, θα μπορέσουμε να σχεδιάσουμε αυτόν τον μετασχηματισμό αντί να αντιδράσουμε και να προσαρμοστούμε σε αυτόν. Αν και το κόστος της μη ανάληψης δράσης είναι σαφώς υψηλότερο από το κόστος εκπλήρωσης των κλιματικών φιλοδοξιών μας, οι στείροι αριθμοί δεν μπορούν να αποτυπώσουν τις σοβαρές συνέπειες της συνέχισης της υφιστάμενης κατάστασης. Η μη ανάληψη δράσης θα μπορούσε επίσης να οδηγήσει σε νέες διαχωριστικές γραμμές: μεταξύ εκείνων που έχουν την οικονομική δυνατότητα για καθαρές, σύγχρονες τεχνολογίες βασιζόμενες σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και εκείνων που δεν διαθέτουν καμία εναλλακτική λύση παρά τις παλαιές και ρυπογόνες τεχνολογίες. Οι επόμενες γενιές θα πληγούν από τις συχνότερες— και εντονότερες — καταιγίδες, δασικές πυρκαγιές, ξηρασίες και πλημμύρες, καθώς και από τις συγκρούσεις που θα μπορούσαν να προκαλέσουν σε ολόκληρο τον κόσμο. Η αντιμετώπιση αυτών των κρίσεων αποτελεί, επομένως, ζήτημα **αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και διεθνούς αλληλεγγύης**. Όσα επιτύχουμε την επόμενη δεκαετία θα καθορίσουν το μέλλον των παιδιών μας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο υπάρχει σταθερή και αυξανόμενη δημόσια υποστήριξη για τους φιλόδοξους στόχους και τη δράση για το κλίμα[1]. Η

[1]Ειδικό Ευρωβαρόμετρο για την κλιματική αλλαγή αριθ. 513 (δημοσιεύθηκε στις 5 Ιουλίου 2021) https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_el#tab-0-0.

ενίσχυση της δράσης για το κλίμα είναι επίσης έκκληση ειδικά των νέων, συμπεριλαμβανομένων των σημερινών εφήβων, οι οποίοι, ως παράγοντες αλλαγής, καλούν τις κυβερνήσεις και την ΕΕ να δράσουν αποφασιστικά και χωρίς καθυστέρηση για την προστασία του κλίματος και του περιβάλλοντος για τις επόμενες γενιές.

Οι σημερινές προτάσεις βασίζονται σε πολιτικές και νομοθεσία που έχει ήδη θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση. **Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία καθόρισε το σχέδιο στρατηγικής για αυτόν τον μετασχηματισμό**. Έθεσε τα δομικά στοιχεία για την οικονομία του αύριο με βασικές στρατηγικές για τη βιοποικιλότητα, την κυκλική οικονομία, τη μηδενική ρύπανση, τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα, το κύμα ανακαινίσεων, τα βιώσιμα τρόφιμα, το υδρογόνο, τους συσσωρευτές, τις υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πολλά άλλα. Πόροι άνευ προηγουμένου προορίζονται ειδικά για τη στήριξη της μετάβασης, είτε μέσω του σχεδίου ανάκαμψης της ΕΕ, **NextGenerationEU**, το οποίο συνεισφέρει τουλάχιστον κατά 37 % στην πράσινη μετάβαση, του επόμενου μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, είτε μέσω της συνεχούς εστίασης στη βιώσιμη χρηματοδότηση και στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων. Θα εξακολουθήσουμε να κινητοποιούμε όλες τις πολιτικές της ΕΕ για τη στήριξη της μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών για την έρευνα, τις δεξιότητες, τη βιομηχανία, τον ανταγωνισμό και το εμπόριο.

Η δέσμη μέτρων βασίζεται επίσης σε σαφή στοιχεία — τόσο για την ανάγκη επίτευξης του στόχου μας για το 2030 όσο και για την επίτευξή του με τον καλύτερο και δικαιότερο δυνατό τρόπο. Στο σχέδιο κλιματικών στόχων για το 2030[2] αξιολογήθηκαν οι ευκαιρίες και το κόστος της πράσινης μετάβασης και καταδείχθηκε ότι το ισοζύγιο είναι θετικό εάν διαμορφώσουμε το σωστό μείγμα πολιτικών μας. Αυτό βασίζεται στη γνώση ότι αυτό που είναι καλό για τον πλανήτη είναι καλό για τους ανθρώπους και την οικονομία, όπως φαίνεται από την ανάπτυξη της οικονομίας κατά περισσότερο από 62 % από το 1990, ενώ οι εκπομπές μειώθηκαν κατά 24 % την ίδια περίοδο, αποσυνδέοντας έτσι σαφώς την ανάπτυξη από τις εκπομπές CO_2.

Αυτή η πείρα και η γνώση επιτρέπουν στην παρούσα δέσμη μέτρων να αποτελέσει το πληρέστερο σύνολο προτάσεων που έχει υποβάλει ποτέ η Επιτροπή σχετικά με το κλίμα και την ενέργεια, θέτοντας τη βάση για νέες θέσεις εργασίας και μια ανθεκτική και βιώσιμη ευρωπαϊκή οικονομία για το μέλλον. Θέτει τα κανονιστικά θεμέλια για την επίτευξη των στόχων μας με **δίκαιο, οικονομικά αποδοτικό και ανταγωνιστικό** τρόπο. Τιμολογεί τις ανθρακούχες εκπομπές σε περισσότερους τομείς, γεγονός που αποφέρει σημαντικά πρόσθετα έσοδα για την εξασφάλιση δίκαιης μετάβασης, και καθιστά φθηνότερες τις καθαρές λύσεις. Στηρίζει μεγαλύτερη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας. Διευκολύνει τις αυξανόμενες πωλήσεις καθαρών νέων οχημάτων και καθαρότερων καυσίμων για τις μεταφορές. Διασφαλίζει ότι η βιομηχανία μπορεί να ηγηθεί της μετάβασης και της παρέχει τη βεβαιότητα που χρειάζεται για την τόνωση των επενδύσεων και της καινοτομίας. Εστιάζει στη φορολόγηση των πηγών ενέργειας σύμφωνα με τους στόχους μας για το κλίμα και το περιβάλλον. Η δέσμη προτάσεων εφαρμόζει στην πράξη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Αποσκοπεί στο να αντιστραφεί η πτωτική τάση της ικανότητας της φύσης να απομακρύνει τον άνθρακα από την ατμόσφαιρα. Επιπροσθέτως συμβάλλει στο να διασφαλιστεί ότι οι στόχοι μας για το κλίμα δεν υπονομεύονται από την απειλή της

[2] COM(2020) 562 final.

διαρροής άνθρακα, ενθαρρύνοντας την ανάληψη δράσης για το κλίμα σε παγκόσμια κλίμακα.

Η δέσμη μέτρων «Fit for 55» παγιώνει **την παγκόσμια πρωτοπορία της ΕΕ μέσω της δράσης και του παραδείγματος** στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, η δράση της ΕΕ από μόνη της δεν αρκεί και δεν μπορεί να επιτύχει τη μείωση των παγκόσμιων εκπομπών που χρειάζεται ο πλανήτης. Η ΕΕ παραμένει πλήρως προσηλωμένη στην πολυμερή παγκόσμια τάξη και καλεί τους εταίρους ανά τον κόσμο να συνεργαστούν. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΕ συνεργάζεται με την Ομάδα των 7 (G7), την Ομάδα των 20 (G20) και άλλους διεθνείς εταίρους για να αποδείξει ότι η ενίσχυση των φιλόδοξων στόχων για το κλίμα, η οικονομική ευημερία και η βιώσιμη ανάπτυξη μπορούν να συμβαδίζουν. Ενόψει της κρίσιμης 26ης διάσκεψης των μερών της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή («COP26») στη Γλασκόβη τον Νοέμβριο του 2021, η παρούσα δέσμη προτάσεων αποσκοπεί στον καθορισμό ενός θεματολογίου συνεργασίας με τον υπόλοιπο κόσμο για μια πράσινη μετάβαση που θα αντιμετωπίζει τις υπαρξιακές απειλές και θα δημιουργεί νέες ευκαιρίες για όλους.

Η δέσμη προτάσεων «Fit for 55» είναι ένα σύνολο αλληλένδετων προτάσεων που από κοινού υλοποιούν τις φιλοδοξίες μας. Η παρούσα ανακοίνωση παρέχει μια επισκόπηση των διάφορων προτάσεων καθώς και των διασυνδέσεών τους και εξηγεί την εργαλειοθήκη των μέτρων πολιτικής που έχουν επιλεγεί. Παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο η δέσμη προτάσεων επιτυγχάνει τη συνολική ισορροπία μεταξύ δικαιοσύνης, μείωσης των εκπομπών και ανταγωνιστικότητας και επεξηγεί πώς λειτουργούν από κοινού οι διάφορες πολιτικές.

Η δέσμη προτάσεων «Fit for 55»: Με μια ματιά

Η δέσμη προτάσεων «Fit for 55» αποτελείται από μια σειρά **αλληλένδετων προτάσεων**, οι οποίες όλες επιδιώκουν τον ίδιο στόχο, την εξασφάλιση δίκαιης, ανταγωνιστικής και πράσινης μετάβασης έως το 2030 και μετέπειτα. Όπου είναι δυνατόν, η υφιστάμενη νομοθεσία καθίσταται πιο φιλόδοξη και, όπου χρειάζεται, υποβάλλονται νέες προτάσεις. Συνολικά, η δέσμη προτάσεων ενισχύει οκτώ υφιστάμενες νομοθετικές πράξεις και παρουσιάζει πέντε νέες πρωτοβουλίες, σε διάφορους τομείς πολιτικής και οικονομικούς τομείς: κλίμα, ενέργεια και καύσιμα, μεταφορές, κτίρια, χρήση γης και δασοκομία.

Οι νομοθετικές προτάσεις υποστηρίζονται από ανάλυση εκτίμησης επιπτώσεων, η οποία λαμβάνει υπόψη τη διασύνδεση των προτάσεων όλης της δέσμης. Από την ανάλυση προκύπτει ότι η υπερβολική εξάρτηση από ενισχυμένες ρυθμιστικές πολιτικές θα οδηγούσε σε αδικαιολόγητα υψηλή οικονομική επιβάρυνση, ενώ η τιμολόγηση του άνθρακα από μόνη της δεν θα υπερνικούσε τις επίμονες αδυναμίες της αγοράς και τους άσχετους με την αγορά φραγμούς. Ως εκ τούτου, το μείγμα πολιτικής που επιλέχθηκε επιτυγχάνει μια προσεκτική ισορροπία μεταξύ **τιμολόγησης, στόχων, προτύπων και μέτρων στήριξης.**

Τιμολόγηση

- Ισχυρότερο σύστημα εμπορίας εκπομπών, μεταξύ άλλων και στις αεροπορικές μεταφορές
- Επέκταση της εμπορίας εκπομπών στις θαλάσσιες και οδικές μεταφορές και στα κτίρια
- Επικαιροποιημένη οδηγία για τη φορολόγηση της ενέργειας
- Νέος μηχανισμός συνοριακής προσαρμογής άνθρακα

Στόχοι

- Επικαιροποιημένος κανονισμός για τον επιμερισμό των προσπαθειών
- Επικαιροποιημένος κανονισμός για τη χρήση γης, την αλλαγή χρήσης γης και τη δασοκομία
- Επικαιροποιημένη οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- Επικαιροποιημένη οδηγία για την ενεργειακή απόδοση

Κανόνες

- Αυστηρότερες επιδόσεις CO2 για αυτοκίνητα & ημιφορτηγά
- Νέες υποδομές για εναλλακτικά καύσιμα
- ReFuelEU: πιο βιώσιμα αεροπορικά καύσιμα
- FuelEU: καθαρότερα ναυτιλιακά καύσιμα

Μέτρα στήριξης

- Χρήση εσόδων και κανονισμών για την προώθηση της καινοτομίας, την οικοδόμηση αλληλεγγύης και τον μετριασμό των επιπτώσεων για τους ευάλωτους, ιδίως μέσω του νέου **Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και των ενισχυμένων Ταμείων Εκσυγχρονισμού και Καινοτομίας.**

2. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ: ΔΙΚΑΙΗ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Η δέσμη προτάσεων «Fit for 55» αποσκοπεί στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για αυξημένη μείωση των εκπομπών προς όφελος όλων των Ευρωπαίων και στη δημιουργία ευκαιριών συμμετοχής στη μετάβαση, στην παροχή βοήθειας σε όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη και στην ισχυρότερη προώθηση των συνολικών μειώσεων των εκπομπών. Θα στηρίξει επίσης την πράσινη ανάκαμψη της ΕΕ από την πανδημία, θα συμβάλει στη διάδοση των περιβαλλοντικών προτύπων πέρα από τα σύνορα της ΕΕ και θα τονώσει την καινοτομία στα προϊόντα και στις τεχνολογίες του μέλλοντος.

2.1 Κοινωνικά δίκαιη μετάβαση: αντιμετώπιση της ανισότητας και της ενεργειακής φτώχειας μέσω της δράσης για το κλίμα

Η μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα μπορεί να αποτελέσει μοναδική ευκαιρία για τη μείωση της συστημικής ανισότητας. Τα μέσα τιμολόγησης του άνθρακα, για παράδειγμα, αυξάνουν τα έσοδα που μπορούν να επανεπενδυθούν για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και των προκλήσεων κινητικότητας για τους ευάλωτους, να τονώσουν την καινοτομία και την οικονομική ανάπτυξη και να δημιουργήσουν θέσεις απασχόλησης. Αυτό δεν είναι μόνο ζήτημα δικαιοσύνης και αλληλεγγύης: αποτελεί ευρύτερη κοινωνική ανάγκη η αντιμετώπιση των ανισοτήτων που υπήρχαν πριν από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και οι οποίες θα επιδεινωθούν χωρίς αποφασιστική δράση κατά της κλιματικής αλλαγής και προς την κατεύθυνση της μηδενικής ρύπανσης.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο **η αλληλεγγύη αποτελεί καθοριστική αρχή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας** — μεταξύ γενεών, κρατών μελών, περιφερειών, αγροτικών και αστικών περιοχών και διαφόρων τμημάτων της κοινωνίας — όπως καταδεικνύεται από τον Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης και ορισμένα άλλα μέσα που έχουν θεσπιστεί σε επίπεδο ΕΕ τα τελευταία έτη. Η επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας θα απαιτήσει κοινή αίσθηση σκοπού, συλλογικές προσπάθειες και αναγνώριση διαφορετικών σημείων εκκίνησης και προκλήσεων. Πολλοί πολίτες, ιδίως οι νεότεροι, είναι έτοιμοι να αλλάξουν τα πρότυπα κατανάλωσης και κινητικότητας που ακολουθούν όταν παρακινούνται από σχετικές πληροφορίες, προκειμένου να περιορίσουν το αποτύπωμα άνθρακα και να ζήσουν σε ένα πιο οικολογικό και υγιές περιβάλλον. Ωστόσο, η παρούσα δέσμη προτάσεων αντιμετωπίζει και τις ανησυχίες εκείνων των οποίων η απασχόληση ή το εισόδημα επηρεάζονται από τη μετάβαση.

Η προσέγγιση αυτή διατρέχει τη δέσμη προτάσεων «Fit for 55», από τον επιμερισμό των προσπαθειών για την επίτευξη των κλιματικών στόχων μεταξύ των κρατών μελών με βάση τον σχετικό πλούτο τους έως τη συνεκτίμηση των διαφορετικών δυνατοτήτων τους κατά την κατανομή των εσόδων και την αντιμετώπιση των ανισοτήτων στο εσωτερικό κάθε κράτους μέλους. Αυτό αντικατοπτρίζει την ανάγκη για αυξημένη αλληλεγγύη και κοινωνική δικαιοσύνη, ανάλογη με την αυξημένη ταχύτητα και φιλοδοξία μας.

Σε αυτό το πνεύμα, ένα **νέο Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα** θα παρέχει ειδική χρηματοδότηση στα κράτη μέλη για τη στήριξη των Ευρωπαίων πολιτών που πλήττονται περισσότερο ή κινδυνεύουν με ενεργειακή φτώχεια ή φτώχεια κινητικότητας, ως συνοδευτικό μέτρο για την εισαγωγή της εμπορίας εκπομπών στις οδικές μεταφορές και στα κτίρια. Η ενεργειακή φτώχεια μόνο πλήττει σήμερα έως και 34 εκατομμύρια ανθρώπους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Ταμείο θα συμβάλλει στον μετριασμό του κόστους για όσους είναι περισσότερο εκτεθειμένοι στις αυξήσεις των τιμών των

ορυκτών καυσίμων κατά τη διάρκεια της μετάβασης. Το νέο Ταμείο θα προωθεί τη δικαιοσύνη και την αλληλεγγύη μεταξύ και εντός των κρατών μελών, περιορίζοντας παράλληλα τον κίνδυνο ενεργειακής φτώχειας και φτώχειας κινητικότητας. Θα βασιστεί στους υφιστάμενους μηχανισμούς αλληλεγγύης και θα τους συμπληρώσει[3]. Το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα θα διαθέσει 72,2 δισ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές για την περίοδο 2025-2032 στον προϋπολογισμό της ΕΕ από το νέο σύστημα εμπορίας εκπομπών. Θα δώσει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να στηρίξουν τα ευάλωτα νοικοκυριά χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος, τους χρήστες των μεταφορών και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που επηρεάζονται από τον αντίκτυπο της επέκτασης της εμπορίας εκπομπών στα κτίρια και στις μεταφορές. Θα περιλαμβάνει στήριξη επενδύσεων για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και των ανακαινίσεων κτιρίων, την καθαρή θέρμανση και ψύξη και την ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κατά τρόπο που να μπορεί να μειώσει με βιώσιμο τρόπο τόσο τις εκπομπές CO_2 όσο και τους λογαριασμούς ενέργειας για τα ευάλωτα νοικοκυριά και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Θα χρηματοδοτήσει επίσης την πρόσβαση στην κινητικότητα μηδενικών και χαμηλών εκπομπών. Όπου χρειάζεται και για όσο διάστημα απαιτείται, το Ταμείο μπορεί να καλύπτει την άμεση εισοδηματική στήριξη, ενώ θα πραγματοποιούνται και θα αποφέρουν τα οφέλη τους οι πράσινες επενδύσεις μέσω του Ταμείου και, μεταξύ άλλων, μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ο όγκος του θα αντιστοιχεί κατ' αρχήν στο 25 % των αναμενόμενων εσόδων από το νέο σύστημα εμπορίας εκπομπών που καλύπτει τους τομείς των κτιρίων και των οδικών μεταφορών, αρχίζοντας ένα έτος πριν από την έναρξη ισχύος της τιμολόγησης του άνθρακα, ώστε να είναι έτοιμο για την αλλαγή. Θα συνδυαστεί με εθνικές συνεισφορές τουλάχιστον έως 50 %. Η Επιτροπή θα προτείνει σύντομα τροποποίηση της απόφασης για τους ίδιους πόρους και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027 για να προσαρμοστούν στο νέο αυτό μέσο. Επιπλέον, η Επιτροπή προτίθεται να παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση στα κράτη μέλη μέσω πρότασης για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο αντιμετώπισης των κοινωνικών και εργασιακών πτυχών της κλιματικής μετάβασης.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τη λειτουργία του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα το 2028, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα επιθυμητά αποτελέσματα του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών και την εφαρμογή της εμπορίας εκπομπών στους νέους τομείς.

Για την περαιτέρω ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν μέρος των εσόδων που προέρχονται από τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων για τους τομείς των κτιρίων και των οδικών μεταφορών για να μετριαστούν οι επιπτώσεις στα εν λόγω ευάλωτα νοικοκυριά χαμηλού και χαμηλού έως μεσαίου εισοδήματος και στους χρήστες των μεταφορών, επιπλέον του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα.

Τα κράτη μέλη με υψηλότερο μερίδιο ορυκτών καυσίμων στο ενεργειακό μείγμα, υψηλότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, υψηλότερη ενεργειακή ένταση και χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ θα ωφεληθούν επίσης από ένα **ενισχυμένο Ταμείο**

[3] π.χ. Ταμείο Συνοχής, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+.

Εκσυγχρονισμού. Οι πόροι του Ταμείου αυτού θα εξαρτηθούν από την τιμή του άνθρακα, αλλά το Ταμείο θα ενισχυθεί με επιπλέον 192,5 εκατομμύρια δικαιώματα.

Τέλος, θα υπάρχει επίσης συνεχής **αλληλεγγύη στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών και του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ**, όπου συγκεκριμένα το ένα δέκατο των δικαιωμάτων για πλειστηριασμούς αναδιανέμεται μεταξύ των κρατών μελών.

2.2 Μια ανταγωνιστική μετάβαση: νέες ευκαιρίες μέσω βιομηχανικών και τομεακών αλλαγών

Η επίτευξη του στόχου για το 2030 θα απαιτήσει συστημικό μετασχηματισμό σε ολόκληρη την οικονομία. Οι επικείμενες αναθεωρήσεις των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα και του κανονισμού για τη διακυβέρνηση θα διασφαλίσουν τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση της πράσινης μετάβασης με ορίζοντα το 2030. Θα επιτρέψουν στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της να σημειώσουν πρόοδο με ισορροπημένο τρόπο. Οι προτάσεις της δέσμης «Fit for 55» αποτυπώνουν το ανωτέρω γεγονός, με ανάληψη δράσης σε όλους τους τομείς της βιομηχανίας, των μεταφορών, των κτιρίων και της ενέργειας. Συμπληρωματικές και στοχευμένες πολιτικές σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο θα επιταχύνουν την αλλαγή συμπεριφοράς, την τεχνολογική καινοτομία και εφαρμογή, καθώς και την ανάπτυξη νέων υποδομών. Ακρογωνιαίος λίθος της δέσμης προτάσεων είναι η αξιοποίηση των σημαντικών επιτευγμάτων του **συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ**, μέσω της ενίσχυσής του και της εφαρμογής του σε νέους τομείς στους οποίους μέχρι στιγμής δεν έχουν επιτευχθεί μειώσεις των εκπομπών. Η εμπειρία των τελευταίων 16 ετών έχει καταδείξει ότι η εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αποτελεί ιδιαίτερα αποτελεσματικό μηχανισμό για τη μείωση των εκπομπών με οικονομικά αποδοτικό τρόπο, ενώ τα έσοδα που αποφέρει μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη της μετάβασης σε καθαρότερη παραγωγή και για την τόνωση της καινοτομίας.

Πέρα από ένα μήνυμα σχετικά με την τιμή των ανθρακούχων εκπομπών, απαιτούνται σαφείς **στόχοι** για την προώθηση αλλαγών, όπως αυτοί που περιλαμβάνονται στον αναθεωρημένο **κανονισμό για τον επιμερισμό των προσπαθειών (ESR)**, ο οποίος θα εξουσιοδοτήσει τα κράτη μέλη να αναλάβουν εθνική δράση για την αντιμετώπιση των εκπομπών στους τομείς των κτιρίων, των μεταφορών, της γεωργίας, των αποβλήτων και των μικρών βιομηχανικών κλάδων. Η πρόταση αναμένεται να επιφέρει μείωση κατά 40 % των εκπομπών από τους εν λόγω τομείς σε επίπεδο ΕΕ έως το 2030, σε σύγκριση με την κατάσταση που επικρατούσε το 2005. Οι αρχές για την κατανομή της σχετικής προσπάθειας σε κάθε κράτος μέλος παραμένουν οι ίδιες όπως και στο παρελθόν. Οι διαφορετικές ικανότητές τους ως προς την ανάληψη δράσης θα εξακολουθήσουν να αναγνωρίζονται μέσω του καθορισμού εθνικών στόχων με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, προσαρμοσμένο κατά τρόπο ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι εθνικές συνθήκες και η οικονομική αποδοτικότητα.

Η εφαρμογή της εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής σε νέους τομείς συμπληρώνει τις άλλες πολιτικές της δέσμης μέτρων για την προώθηση αλλαγών στις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, στη συμπεριφορά των καταναλωτών και στις επιχειρηματικές πρακτικές. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής δείχνουν ότι η απόφαση να μην εφαρμοστεί στους εν λόγω τομείς η εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής θα απαιτούσε σε όλους τους τομείς πολύ ισχυρότερα ρυθμιστικά μέτρα από αυτά που προτείνονται στην παρούσα δέσμη, ιδίως όσον αφορά τα πρότυπα καυσίμων, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, καθώς και τη φορολογία.

2.2.1 Βιομηχανικός μετασχηματισμός και τιμολόγηση ανθρακούχων εκπομπών

Η πράσινη μετάβαση προσφέρει πληθώρα ευκαιριών στη βιομηχανία της ΕΕ, καθώς ο κόσμος ακολουθεί την πρωτοπορία μας στην ανάπτυξη αγορών για καθαρές νέες τεχνολογίες και προϊόντα και στην παροχή βιώσιμων, τοπικών και εξειδικευμένων θέσεων εργασίας σε ολόκληρη την ΕΕ. Η βιομηχανία της ΕΕ είναι έτοιμη να επενδύσει, χρειάζεται όμως προβλεψιμότητα και συνεκτικό κανονιστικό πλαίσιο, πρόσβαση σε υποδομές και στήριξη της καινοτομίας.

Η δέσμη περιλαμβάνει νέες απαιτήσεις για τη βιομηχανία όσον αφορά την απανθρακοποίηση των διαδικασιών παραγωγής, αλλά και μηχανισμούς στήριξης για την αποδοχή νέων τεχνολογιών. Το Ταμείο Καινοτομίας, το οποίο στηρίζει τις επενδύσεις των επιχειρήσεων και των ΜΜΕ σε καθαρή ενέργεια, θα αυξήσει τη χρηματοδότησή του για καινοτόμα έργα και υποδομές για την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί σε έργα τομέων που καλύπτονται από τον μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα (CBAM).

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για μεγαλύτερες μειώσεις των εκπομπών, η Επιτροπή προτείνει σήμερα οι τομείς που καλύπτονται από το αναθεωρημένο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ) της ΕΕ[4] να υποχρεούνται έως το 2030 να μειώσουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 61 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005. Για να επιτευχθεί αυτό, είναι απαραίτητο να μειώσουμε το ανώτατο όριο ετήσιων εκπομπών σε επίπεδο σύμφωνο με την πορεία για την επίτευξη του πλέον φιλόδοξου στόχου για το 2030.

Για να ενισχυθεί ο ρόλος της τιμολόγησης των ανθρακούχων εκπομπών στον τομέα των μεταφορών, η Επιτροπή προτείνει τη σταδιακή επέκταση του ισχύοντος ΣΕΔΕ της ΕΕ στον **τομέα της ναυτιλίας** κατά την περίοδο 2023-2025. Θα απαιτηθούν επίσης μεγαλύτερες προσπάθειες από τους **αερομεταφορείς** για τη μείωση των εκπομπών τους. Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή προτείνει τη σταδιακή κατάργηση των δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής που λαμβάνει επί του παρόντος ο εν λόγω τομέας. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν επίσης οι εκπομπές των αερομεταφορών σε παγκόσμιο επίπεδο, το σύστημα αντιστάθμισης και μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές (CORSIA) θα εφαρμοστεί μέσω της οδηγίας για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ. Θα επιδιώξουμε εθνικές πολιτικές και συγχρόνως θα συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε με τους εταίρους μας σε διεθνές επίπεδο μέσω του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού και του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ).

Τα ορυκτά καύσιμα που χρησιμοποιούνται στις **οδικές μεταφορές και στα κτίρια** αποτελούν σημαντικές πηγές εκπομπών και ρύπανσης. Οι εν λόγω τομείς χαρακτηρίζονται από πληθώρα δυναμικού καινοτομίας και δημιουργίας θέσεων εργασίας, δεδομένου ότι μέχρι στιγμής η απανθρακοποίησή τους έχει αποβεί πολύ δύσκολη. Για παράδειγμα, η εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής στον τομέα των οδικών μεταφορών θα αυξήσει τα κίνητρα για την προμήθεια καθαρότερων καυσίμων για τα υφιστάμενα οχήματα. Θα οδηγήσει σε εξέλιξη των διαθέσιμων καυσίμων που απευθύνονται στον υφιστάμενο στόλο, ωθώντας τους παρόχους να απανθρακοποιήσουν

[4] Τομέας ηλεκτροπαραγωγής, ενεργοβόροι βιομηχανικοί τομείς, συμπεριλαμβανομένων των διυλιστηρίων πετρελαίου, της χαλυβουργίας και της παραγωγής σιδήρου, αλουμινίου, μετάλλων, τσιμέντου, ασβέστου, γυαλιού, κεραμικών, χαρτοπολτού, χαρτιού, χαρτονιού, οξέων και χύδην οργανικών χημικών προϊόντων, καθώς και των τομέων της αεροπορίας και της ναυτιλίας.

τα καύσιμά τους. Ωστόσο, η τιμή των ανθρακούχων εκπομπών από μόνη της δεν εγγυάται την ταχεία μετάβαση προς τις μετακινήσεις μηδενικών εκπομπών, για τις οποίες απαιτούνται συμπληρωματικές πολιτικές, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις υποδομές φόρτισης.

Ομοίως, η εφαρμογή του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής στα καύσιμα του τομέα των κτιρίων θα συμβάλει στην εμπορική διάθεση καθαρότερων καυσίμων θέρμανσης, θα συντομεύσει τις περιόδους απόσβεσης επενδύσεων σε ανακαινίσεις και θα επιταχύνει την αλλαγή των καυσίμων που χρησιμοποιούνται για τη θέρμανση και την ψύξη σε υφιστάμενα κτίρια. Η εφαρμογή του συστήματος θα συνοδευτεί από μέτρα πολιτικής για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και των ενεργειακών συσκευών και συστημάτων, ώστε να μειωθούν επίσης οι συνολικές ενεργειακές ανάγκες στα σπίτια μας, καθώς και στη θέρμανση και ψύξη.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή προτείνει να **αρχίσει από το 2026 η εφαρμογή της εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής για τις οδικές μεταφορές και τα κτίρια**. Τούτο θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο ενός ξεχωριστού συστήματος που θα επικεντρώνεται στους ανάντη προμηθευτές καυσίμων, με αποτέλεσμα να ανατίθεται στους παραγωγούς καυσίμων η ευθύνη συμμόρφωσης με το σύστημα, αντί να απαιτείται η άμεση συμμετοχή των μεμονωμένων νοικοκυριών ή των χρηστών των οδικών μεταφορών. Οι εκπομπές από τους τομείς των οδικών μεταφορών και των κατασκευών θα υπόκεινται σε ανώτατο όριο, το οποίο θα μειωθεί με την πάροδο του χρόνου, ώστε οι συνολικές εκπομπές να μειωθούν.

Εάν οι διεθνείς εταίροι δεν έχουν παρόμοιες φιλοδοξίες με την ΕΕ, υπάρχει κίνδυνος διαρροής άνθρακα διά της μεταφοράς της παραγωγής από την ΕΕ σε άλλες χώρες με χαμηλότερες φιλοδοξίες όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών. Εάν ο κίνδυνος αυτός υλοποιηθεί, δεν θα υπάρξει μείωση των παγκόσμιων εκπομπών. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, όπως περιγράφεται αναλυτικότερα στην ενότητα 4 της παρούσας ανακοίνωσης, η Επιτροπή προτείνει έναν **μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα** που θα καθορίζει την τιμή των εισαγωγών περιορισμένου αριθμού προϊόντων υψηλής ρύπανσης με βάση την περιεκτικότητά τους σε άνθρακα.

Αυτή η βιομηχανική μετάβαση προς το 2030 — και μετέπειτα προς την κλιματική ουδετερότητα — πρέπει να αποτελεί συλλογική και συμμετοχική προσπάθεια, σχεδιασμένη από κοινού με τα βιομηχανικά οικοσυστήματα. Στην επικαιροποιημένη βιομηχανική στρατηγική εξαγγέλθηκε η από κοινού δημιουργία **διόδων μετάβασης** με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς προκειμένου να χαρτογραφηθεί ο καλύτερος τρόπος επιτάχυνσης και αξιοποίησης των διττών μεταβάσεων, εξετάζοντας την κλίμακα, την ταχύτητα και τις συνθήκες που αντιμετωπίζει κάθε οικοσύστημα. Οι δίοδοι θα προσδιορίζουν την κλίμακα των αναγκών, συμπεριλαμβανομένης της επανειδίκευσης και των επενδυτικών ή τεχνολογικών αναγκών, και θα επινοούν δράσεις για την κάλυψή τους, με βάση εισροές όπως χάρτες πορείας για τη βιομηχανική στρατηγική. Προτεραιότητα δίνεται στα οικοσυστήματα εκείνα που δεσμεύονται για τη μετάβαση, αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες προκλήσεις και έχουν πληγεί σοβαρά από την κρίση, όπως οι τομείς των μετακινήσεων, των κατασκευών και των ενεργοβόρων βιομηχανιών.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η πράσινη μετάβαση μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν η ΕΕ διαθέτει το ειδικευμένο εργατικό δυναμικό που χρειάζεται για να παραμείνει ανταγωνιστική. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση έχουν καίρια σημασία για την αύξηση της ευαισθητοποίησης και την ενίσχυση των δεξιοτήτων για την πράσινη οικονομία σε μέσα όπως το πράσινο σκέλος του Erasmus+ και η συμμαχία «Εκπαίδευση για το Κλίμα». Με

το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων για τη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ανθεκτικότητα, η Επιτροπή αναπτύσσει εμβληματικές δράσεις για τον εφοδιασμό των ανθρώπων με τις κατάλληλες δεξιότητες που απαιτούνται για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Στο πλαίσιο του θεματολογίου, η Επιτροπή διευκολύνει επίσης την ανάπτυξη δεσμεύσεων για την επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων σε όλα τα βιομηχανικά οικοσυστήματα. Διάφορα οικοσυστήματα, συμπεριλαμβανομένου του οικοσυστήματος της αυτοκινητοβιομηχανίας, έχουν ήδη δεσμευτεί να επανειδικεύσουν το εργατικό δυναμικό τους και να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές του σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα, στο πλαίσιο του Συμφώνου Δεξιοτήτων.

2.2.2 Καθαρότερες μετακινήσεις και καύσιμα μεταφορών

Εκτός από την τιμολόγηση των ανθρακούχων εκπομπών, απαιτούνται και άλλα μέτρα προκειμένου να τεθούν οι μεταφορές σε σταθερή πορεία προς τις μηδενικές εκπομπές και να μειωθεί η ατμοσφαιρική ρύπανση, δεδομένου ότι οι μεταφορές αντιπροσωπεύουν σχεδόν το ένα τέταρτο των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ και αποτελούν την κύρια αιτία ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις πόλεις. Οι εκπομπές παραμένουν υψηλότερες από ό,τι το 1990 και, για να επιτευχθεί κλιματική ουδετερότητα, θα απαιτηθεί μείωση κατά 90 % των συνολικών εκπομπών από τις μεταφορές έως το 2050[5].

Ως εκ τούτου, η δέσμη «Fit for 55» περιλαμβάνει τέσσερις προτάσεις για την προώθηση καθαρότερων οχημάτων και καυσίμων με τεχνολογικά ουδέτερο τρόπο. Η **αναθεώρηση των προτύπων εκπομπής CO_2** για τα καινούργια αυτοκίνητα και ημιφορτηγά αποσκοπεί στην περαιτέρω μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου των εν λόγω οχημάτων, παρέχοντας σαφή και ρεαλιστική πορεία προς την κατεύθυνση της κινητικότητας μηδενικών εκπομπών. Η καταναλωτική ζήτηση για οχήματα μηδενικών εκπομπών αυξάνεται ήδη ραγδαία[6].

Ο **κανονισμός για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων** θα εξασφαλίσει την αναγκαία ανάπτυξη διαλειτουργικών και φιλικών προς τον χρήστη υποδομών για την επαναφόρτιση και τον ανεφοδιασμό καθαρότερων οχημάτων σε ολόκληρη την ΕΕ, συμβαδίζοντας με την ανάπτυξη της αγοράς και διασφαλίζοντας επίσης την κάλυψη των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών. Οι προτεινόμενοι υποχρεωτικοί στόχοι για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων είναι καίριας σημασίας για τη στήριξη της διείσδυσης καθαρότερων οχημάτων και τη συνεχή ανάπτυξη της εν λόγω αγοράς, η οποία παρουσιάζει εξαιρετικές ευκαιρίες για την αυτοκινητοβιομηχανία της ΕΕ.

Όλα τα παραπάνω μέτρα αλληλοενισχύονται και αλληλοσυμπληρώνονται. Γνωρίζοντας ότι η διάρκεια ζωής του μέσου αυτοκινήτου είναι 10 έως 15 έτη, η τιμολόγηση των ανθρακούχων εκπομπών για τις οδικές μεταφορές είναι επείγουσα ώστε να καταστεί καθαρότερος ο υφιστάμενος στόλος. Επιπλέον, τα πιο φιλόδοξα πρότυπα CO_2 θα συμβάλουν στη σύντομη εμφάνιση οχημάτων μηδενικών εκπομπών στο οδικό δίκτυο, ενώ οι υποχρεώσεις για τις υποδομές θα δημιουργήσουν τους απαραίτητους σταθμούς φόρτισης και ανεφοδιασμού για την εξυπηρέτηση των εκατομμυρίων νέων οχημάτων

[5] Κατόπιν σύγκρισης με τα επίπεδα του 1990.

[6] Σχεδόν μισό εκατομμύριο νέα ηλεκτρικώς φορτιζόμενα οχήματα (στο εξής: ECV) ταξινομήθηκαν στην ΕΕ το τελευταίο τρίμηνο του 2020. Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί και μεταφράστηκε σε πρωτοφανές μερίδιο αγοράς ύψους 17 %. Οδήγησε επίσης στην αύξηση του ετήσιου συνολικού ποσού σε ένα εκατομμύριο νέα ECV, γεγονός που σημαίνει ότι ο υφιστάμενος ηλεκτρικός στόλος διπλασιάστηκε σε μόλις 12 μήνες (τριμηνιαία έκθεση για τις ευρωπαϊκές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, τέταρτο τρίμηνο του 2020).

που αναμένονται έως το 2030, ενώ παράλληλα θα συνεχίζεται η οικοδόμηση μιας βιώσιμης και ανταγωνιστικής σε παγκόσμιο επίπεδο αξιακής αλυσίδας συσσωρευτών.

Η μετάβαση της αυτοκινητοβιομηχανίας και της αλυσίδας εφοδιασμού της συντελείται ήδη. Αυτό απαιτεί τη χρήση χρηματοδοτικών πόρων όπως το Ταμείο Καινοτομίας και δυνατοτήτων βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις για επενδύσεις, με σκοπό τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών σε διάφορα τμήματα του βιομηχανικού οικοσυστήματος. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), το InvestEU και άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη μέτρων επανειδίκευσης και αναβάθμισης δεξιοτήτων.

Η Επιτροπή προτείνει επίσης την προώθηση της υιοθέτησης **βιώσιμων καυσίμων στους τομείς της αεροπορίας και της ναυτιλίας**, συμπληρώνοντας το ΣΕΔΕ για τους τομείς της αεροπορίας και της ναυτιλίας, γεγονός που καθιστά τα ρυπογόνα καύσιμα ακριβότερα για τους προμηθευτές. Η πρωτοβουλία **ReFuelEU Aviation** για την προώθηση των βιώσιμων καυσίμων για τις αερομεταφορές θα υποχρεώσει τους προμηθευτές καυσίμων να αναμειγνύουν ολοένα και πιο υψηλό επίπεδο βιώσιμων αεροπορικών καυσίμων με τα υφιστάμενα καύσιμα αεριωθουμένων που εφοδιάζονται στους αερολιμένες της ΕΕ, και θα παράσχει επίσης κίνητρα για τη χρήση συνθετικών καυσίμων, γνωστών ως ηλεκτροκαυσίμων. Η επικείμενη αεροπορική συμμαχία μηδενικών εκπομπών θα συμπληρώσει το έργο αυτό ώστε να εξασφαλιστεί η ετοιμότητα της αγοράς για ανατρεπτικές διαμορφώσεις αεροσκαφών (π.χ. υδρογόνο, ηλεκτρική ενέργεια). Η Επιτροπή καλεί επίσης το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να συμφωνήσουν ταχέως ως προς το επικαιροποιημένο κανονιστικό πλαίσιο για τον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Ουρανό, το οποίο εκτιμάται ότι θα συμβάλει στη μείωση των εκπομπών των αερομεταφορών έως και κατά 10 %.

Η πρωτοβουλία **FuelEU Maritime** για την προώθηση των βιώσιμων καυσίμων για τις θαλάσσιες μεταφορές θα δημιουργήσει νέες απαιτήσεις για τα πλοία, ανεξαρτήτως σημαίας, τα οποία καταπλέουν σε λιμένες της ΕΕ ή αποπλέουν από αυτούς, επιβάλλοντας ανώτατο όριο στην περιεκτικότητα σε αέρια θερμοκηπίου της ενέργειας που χρησιμοποιούν και καθιστώντας τα όρια αυτά πιο αυστηρά με την πάροδο του χρόνου. Η επικείμενη συμμαχία για την αξιακή αλυσίδα των ανανεώσιμων καυσίμων και των καυσίμων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα τονώσει την προσφορά και την ανάπτυξη των πλέον υποσχόμενων καυσίμων για όλους τους τρόπους μεταφοράς.

Βεβαιότητα σχετικά με τις επιδόσεις όσον αφορά τις εκπομπές στους εν λόγω τομείς μπορεί να παρασχεθεί μόνο με τη διασφάλιση ότι τα νέα καύσιμα τηρούν τα κριτήρια βιωσιμότητας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Αυτός ο δεσμός οφείλει να διατηρηθεί, πρέπει δε να διασφαλιστεί η προώθηση μόνο των καθαρότερων προηγμένων βιοκαυσίμων και των νέων ηλεκτροκαυσίμων με τις βέλτιστες επιδόσεις όσον αφορά τις εκπομπές. Στον τομέα των αερομεταφορών, θα εφαρμοστεί το σύστημα αντιστάθμισης και μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές (CORSIA) του ΔΟΠΑ. Τα μέτρα αυτά συμπληρώνονται από την αναθεωρημένη οδηγία για τη φορολογία της ενέργειας, η οποία θα καταστήσει ελκυστικότερα τα καθαρότερα καύσιμα σε όλους τους τρόπους μεταφοράς και θα καλύψει τα κενά των ρυπογόνων καυσίμων.

2.2.3 Ενέργεια

Η χρήση ενέργειας ευθύνεται για το 75 % των εκπομπών της ΕΕ, επομένως ο μετασχηματισμός του ενεργειακού μας συστήματος βρίσκεται στο επίκεντρο των φιλοδοξιών μας για το κλίμα. Η εξοικονόμηση περισσότερης ενέργειας και η χρήση περισσότερων ανανεώσιμων πηγών στην ενέργεια που χρησιμοποιούμε αποτελούν βασική κινητήρια δύναμη για την απασχόληση, την ανάπτυξη και τη μείωση των εκπομπών.

Για να επιτευχθεί ο στόχος του 2030, η επικαιροποιημένη **οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας** προτείνει την αύξηση του συνολικού δεσμευτικού στόχου από το σημερινό 32 % στο νέο επίπεδο του 40 % των ανανεώσιμων πηγών στο ενεργειακό μείγμα της ΕΕ. Η εν λόγω κίνηση θα συμπληρωθεί με ενδεικτικές εθνικές συνεισφορές, οι οποίες θα δείχνουν τι πρέπει να συμβάλει κάθε κράτος μέλος προκειμένου να επιτευχθεί ο συλλογικός στόχος. Η πρόταση στηρίζει τα κράτη μέλη στην πλήρη αξιοποίηση του οικονομικά αποδοτικού δυναμικού τους στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε όλους τους τομείς μέσω ενός συνδυασμού τομεακών στόχων και μέτρων. Αποσκοπεί στο να καταστήσει το ενεργειακό σύστημα καθαρότερο και αποτελεσματικότερο με την προώθηση της ηλεκτροδότησης που βασίζεται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και, σε τομείς όπως η βιομηχανία και οι μεταφορές όπου αυτό είναι δυσκολότερο, με την προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων καυσίμων, όπως το καθαρό υδρογόνο.

Η μειωμένη κατανάλωση ενέργειας μας επιτρέπει να μειώσουμε τόσο τις εκπομπές όσο και το ενεργειακό κόστος για τους καταναλωτές και τη βιομηχανία. Η αναθεώρηση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση προτείνει την αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας των στόχων ενεργειακής απόδοσης σε επίπεδο ΕΕ και τον χαρακτηρισμό τους ως δεσμευτικών. Τούτο αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 9 % έως το 2030, σε σύγκριση με τις βασικές προβολές[7]. Στο πλαίσιο αυτό, τα εθνικά ενδεικτικά κριτήρια αναφοράς για την ενεργειακή απόδοση, τα οποία υπολογίζονται με νέο τύπο, θα κατευθύνουν επίσης τη δράση των κρατών μελών. Η αναθεώρηση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, η οποία έχει προγραμματιστεί για αργότερα εντός του έτους, θα προσδιορίσει συγκεκριμένα μέτρα για την επιτάχυνση του ρυθμού ανακαίνισης κτιρίων, συμβάλλοντας στους στόχους για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στον κτιριακό τομέα.

Το φορολογικό σύστημα για τα ενεργειακά προϊόντα πρέπει αφενός να διαφυλάξει την εσωτερική αγορά και αφετέρου να στηρίξει την πράσινη μετάβαση με τον καθορισμό των κατάλληλων κινήτρων. Ως εκ τούτου, η αναθεώρηση της **οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας** προτείνει την ευθυγράμμιση των ελάχιστων φορολογικών συντελεστών για τα καύσιμα θέρμανσης και μεταφορών με τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ, μετριάζοντας παράλληλα τον κοινωνικό αντίκτυπο. Οι νέοι κανόνες θα καταργήσουν παρωχημένες απαλλαγές, για παράδειγμα στις αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές, και άλλα κίνητρα για τη χρήση ορυκτών καυσίμων, προωθώντας παράλληλα τη χρήση καθαρών καυσίμων.

[7] Το σενάριο αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε ως βάση αναφοράς για τον καθορισμό του επιπέδου φιλοδοξίας των στόχων της Ένωσης επικαιροποιήθηκε στη νομοθετική πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση. Οι στόχοι στο εξής θα υπολογίζονται με βάση το βασικό σενάριο αναφοράς του 2020, ενώ οι τρέχοντες στόχοι ενεργειακής απόδοσης υπολογίστηκαν με βάση το βασικό σενάριο αναφοράς του 2007.

2.3 Πράσινη μετάβαση: προστασία της φύσης και ενίσχυση της φυσικής καταβόθρας διοξειδίου του άνθρακα της ΕΕ

Οι αλληλένδετες κρίσεις του κλίματος και της βιοποικιλότητας δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν χωριστά. Εάν δεν επιλύσουμε την κλιματική κρίση και την οικολογική κρίση μαζί, δεν θα επιλύσουμε καμία από τις δύο. Αυτό σημαίνει επίσης ότι δεν θα πρέπει να λαμβάνουμε από τον πλανήτη περισσότερους πόρους απ' όσο μπορεί να αντέξει. Εάν βοηθήσουμε τα ευαίσθητα χερσαία και ωκεάνια οικοσυστήματα να αποκατασταθούν, τότε αυτά θα μας παράσχουν τα απαραίτητα για τη ζωή στον πλανήτη και θα εκπληρώσουν τον ρόλο τους στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Η αποκατάσταση της φύσης και η δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ώστε να ακμάσει ξανά η βιοποικιλότητα είναι ουσιαστικής σημασίας για την απορρόφηση και την αποθήκευση περισσότερου διοξειδίου του άνθρακα.

Συνεπώς, πρέπει να αυξήσουμε την ικανότητα των δασών, του εδάφους, των υγροτόπων και των τυρφώνων, των ωκεανών και των υδατικών συστημάτων της ΕΕ να λειτουργούν ως καταβόθρες και αποθετήρια διοξειδίου του άνθρακα. Στο πλαίσιο ενός εκσυγχρονισμένου γεωργικού τομέα, χρειαζόμαστε επίσης γεωργικές πρακτικές οι οποίες δίνουν προτεραιότητα στη γη και στη φύση και αποκαθιστούν την ποιότητα του εδάφους ώστε να διασφαλίζεται η επισιτιστική μας ασφάλεια.

Στο πλαίσιο του επικαιροποιημένου **κανονισμού για τη χρήση γης, την αλλαγή χρήσης γης και τη δασοκομία**, η Επιτροπή προτείνει να τεθούν υψηλότερες φιλοδοξίες για την επέκταση των φυσικών απορροφήσεων άνθρακα στην ΕΕ, καθώς κάτι τέτοιο αποτελεί βασικό στοιχείο για την εξισορρόπηση των εκπομπών και την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας. Η νέα πρόταση επιδιώκει να αντιστρέψει την τρέχουσα τάση μείωσης των απορροφήσεων CO_2 και να αυξήσει την ποιότητα και την ποσότητα των δασών και άλλων φυσικών καταβοθρών διοξειδίου του άνθρακα της ΕΕ. Προτείνεται να τεθεί ενωσιακός στόχος καθαρών απορροφήσεων αερίων του θερμοκηπίου στον τομέα LULUCF (τομέας χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοκομίας) ύψους 310 εκατ. τόνων ισοδυνάμου CO_2 έως το 2030. Προτείνονται ειδικοί εθνικοί στόχοι οι οποίοι θα συμβάλουν στην επίτευξη αυτού του κοινού στόχου. Μετά το 2030, η Επιτροπή θα αξιολογήσει την πρόοδο και θα εξετάσει προτάσεις για τον καθορισμό της πορείας του εν λόγω τομέα προς την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας —λαμβάνοντας υπόψη τις εκπομπές και τις απορροφήσεις από τον τομέα LULUCF και τις γεωργικές εκπομπές εκτός CO_2.

Τα κράτη μέλη θα διατηρήσουν κάποια ευελιξία όσον αφορά τον επιμερισμό της προσπάθειας μεταξύ του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών και των τομέων LULUCF, γεγονός που υπογραμμίζει εκ νέου τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των διαφόρων προτάσεων της δέσμης «Fit for 55».

Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης πολλαπλά μέτρα για την παροχή κινήτρων για χρήση ορθών πρακτικών στην παραγωγή βιομάζας και για να διασφαλίζει ότι η προσφορά και η ζήτηση για ξυλώδη βιομάζα παραμένουν εντός των ορίων της βιωσιμότητας[8] και ότι

[8] Αρχείο δημοσιεύσεων του JRC - Brief on the role of the forest-based bioeconomy in mitigating climate change through carbon storage and material substitution [Ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τον ρόλο της δασικής βιοοικονομίας στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής μέσω της αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και της υποκατάστασης υλικών] (europa.eu).

συνάδουν με τους στόχους μας για την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, τη βελτίωση της υγείας της φύσης και τη μη υπέρβαση των ορίων του πλανήτη.

Η πρόταση για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές περιλαμβάνει **ενισχυμένα κριτήρια βιωσιμότητας για τη βιοενέργεια**, καθώς το πεδίο εφαρμογής τους επεκτείνεται και οι απαγορευμένες περιοχές εφοδιασμού διευρύνονται. Η βιοενέργεια αντιπροσωπεύει σήμερα περίπου το 60 % της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και, παρόλο που το μερίδιο αυτό προβλέπεται να μειωθεί μεταξύ του 2030 και του 2050, η συνολική ζήτηση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα αυξηθεί. Η πρόταση επιβεβαιώνει την «αρχή της αλυσιδωτής χρήσης», η οποία ευνοεί τη χρήση του ξύλου με την υψηλότερη προστιθέμενη αξία, και διασφαλίζει ότι τα εθνικά καθεστώτα στήριξης για τη χρήση βιομάζας που προέρχεται από βιώσιμες πηγές συνάδουν με αυτήν και αποτρέπουν τις επιβλαβείς επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα.

Η **νέα δασική στρατηγική της ΕΕ**, που παρουσιάστηκε μαζί με τη δέσμη «Fit for 55», καθώς και η επικείμενη νέα στρατηγική για το έδαφος, το νομοθέτημα της ΕΕ για την αποκατάσταση της φύσης και η πρωτοβουλία για την ανθρακοδεσμευτική γεωργία που έχει προγραμματιστεί για αργότερα εντός του 2021 θα ενισχύσουν περαιτέρω τις φυσικές καταβόθρες διοξειδίου του άνθρακα της ΕΕ, θα διασφαλίσουν ότι η βιοποικιλότητα κατέχει κεντρική θέση στη συνολική προσέγγιση και θα στηρίξουν τις κρίσιμες κοινωνικές και οικονομικές λειτουργίες της δασοκομίας και των δασικών τομέων.

3. ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ: ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Η μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία στηρίζει την καινοτομία. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι μια αναπτυξιακή στρατηγική και, όπως περιγράφεται στην επικαιροποιημένη βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ, οι προτάσεις της δέσμης «Fit for 55» προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες για την ανάπτυξη, τη χρήση και την εξαγωγή τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και για την προώθηση πράσινων θέσεων εργασίας[9].

Με τον καθορισμό ενός σαφούς πλαισίου πολιτικής, με λεπτομερείς στόχους και πολιτικές, η Επιτροπή αυξάνει το αίσθημα ασφάλειας των επενδυτών και μειώνει τον κίνδυνο εγκλωβισμού σε επενδύσεις σε βιομηχανίες υψηλής έντασης άνθρακα, οι οποίες θα καταστούν παρωχημένες σε σύντομο χρονικό διάστημα και θα μετατραπούν σε μη αξιοποιήσιμα στοιχεία ενεργητικού. Με την αύξηση της παγκόσμιας δράσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η ΕΕ επωφελείται από το πλεονέκτημα του πρωτοπόρου. Οι επενδύσεις σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μπορούν να τονώσουν την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, να επιταχύνουν τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας, να αυξήσουν τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και να συμβάλουν στην πράσινη ανάκαμψη.

Ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ και το πακέτο ανάκαμψης **NextGenerationEU** είναι ειδικά προσαρμοσμένα στη στήριξη της πράσινης μετάβασης. Το 30 % των προγραμμάτων στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027 προορίζεται για τη στήριξη της δράσης για το κλίμα, για παράδειγμα μέσω της πολιτικής συνοχής, της γεωργίας και του προγράμματος LIFE για το κλίμα και το

[9] Βλ. την εκτίμηση επιπτώσεων για την ανακοίνωση με τίτλο «Ενίσχυση της κλιματικής φιλοδοξίας της Ευρώπης για το 2030», SWD (2020) 177 final.

περιβάλλον. Ο στόχος της χρήσης του 35 % της χρηματοδότησης για έρευνα και καινοτομία στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για πράσινες επενδύσεις, καθώς και οι διάφορες συμπράξεις και αποστολές[10] στο πλαίσιο του προγράμματος, παρέχουν τους αναγκαίους πόρους για την ανάπτυξη βιώσιμων και καινοτόμων λύσεων για την πράσινη μετάβαση. Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» παρέχει σημαντική στήριξη στις ΜΜΕ, ιδίως στις νεοφυείς επιχειρήσεις και στις επιχειρήσεις τεχνοβλαστούς, με σκοπό να αναπτύξουν και να κλιμακώσουν ρηξικέλευθες καινοτομίες.

Επιπλέον, τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών, τα οποία χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του **Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας,** πρέπει να συμβάλουν στην πράσινη μετάβαση με μέτρα που αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 37 % των κονδυλίων των σχεδίων. Όμως η δημόσια χρηματοδότηση δεν θα είναι επαρκής. Η στρατηγική για τη χρηματοδότηση της μετάβασης σε μια βιώσιμη οικονομία θα συμβάλει στην αποδέσμευση των ιδιωτικών επενδύσεων που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση της εν λόγω μετάβασης[11].

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει κίνητρα για επενδύσεις στην πράσινη μετάβαση. Κατά την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας, η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή ώστε να διασφαλιστεί ότι αντικατοπτρίζουν το πεδίο εφαρμογής και τις φιλοδοξίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Ενώ η πρόσφατη αξιολόγηση της τρέχουσας ανακοίνωσης για τα ΣΕΚΕΕ έδειξε ότι οι διατάξεις λειτουργούν ικανοποιητικά, θα χρειαστούν ορισμένες στοχευμένες προσαρμογές, μεταξύ άλλων για την περαιτέρω ενίσχυση του ανοικτού χαρακτήρα τους και τη διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ και για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με τα κριτήρια συγκέντρωσης κεφαλαίων από τους εθνικούς προϋπολογισμούς και τα προγράμματα της ΕΕ.

Για να υποστηριχθεί αυτό, οι προτάσεις της δέσμης «Fit for 55» περιέχουν τα δικά τους ειδικά χρηματοδοτικά μέσα για τη στήριξη της δίκαιης μετάβασης, με βάση τα έσοδα που προκύπτουν από την **επέκταση και την ενίσχυση της εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών**. Κατ' αυτό τον τρόπο υπογραμμίζονται για άλλη μια φορά οι διασυνδέσεις μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της εν λόγω δέσμης προτάσεων. Οι υφιστάμενοι μηχανισμοί αλληλεγγύης και τα υφιστάμενα ταμεία ενισχύονται, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι διανεμητικές επιπτώσεις και να τονωθούν περαιτέρω οι επενδύσεις σε καινοτόμες λύσεις χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Το μέγεθος και το πεδίο εφαρμογής του Ταμείου Καινοτομίας επεκτείνονται, ώστε να παρέχεται στήριξη σε έργα με τη μορφή συμβάσεων επί διαφοράς για τον άνθρακα, με στόχο τη μείωση των εκπομπών στη βιομηχανία.

4. ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΕΕ ΣΕ ΕΝΑΝ ΒΙΩΣΙΜΟ ΚΟΣΜΟ

Μολονότι αντιπροσωπεύει μόνο το 8 % των παγκόσμιων εκπομπών CO_2, η ΕΕ αναγνωρίζει την ευθύνη που υπέχει για ένα υψηλότερο ποσοστό σωρευτικών εκπομπών. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να χαράξει αποφασιστικά πορεία προς μια πράσινη, ανταγωνιστική και συμμετοχική κυκλική οικονομία. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία συμβάλλει, ως η στρατηγική μας για την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα, στον μετασχηματισμό της παγκόσμιας κατάστασης, επηρεάζει την πολιτική και τις επιχειρηματικές αγορές και προσφέρει ένα παράδειγμα προς μίμηση.

[10] Για την πράσινη μετάβαση, ιδιαίτερη σημασία έχουν οι αποστολές «Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις», «Υγιείς ωκεανοί, υγιείς θάλασσες και υγιή παράκτια και εσωτερικά ύδατα», «Υγεία του εδάφους και τρόφιμα», και «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικού μετασχηματισμού».

[11] COM (2021) 390 final

Η παγκόσμια δέσμευση και η διεθνής συνεργασία είναι καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και η ΕΕ συνεργάζεται ενεργά με χώρες εταίρους σε διμερές και πολυμερές επίπεδο.

Η δέσμη «Fit for 55» αποτελεί βασικό ορόσημο στην πορεία μας προς τη Γλασκόβη, όπου θα πραγματοποιηθεί η επόμενη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, γνωστή και ως 26η διάσκεψη των μερών (COP26), αργότερα εντός του τρέχοντος έτους. Θα αποτελέσει το βασικό στοιχείο υλοποίησης των δεσμεύσεων της ΕΕ έναντι του πλανήτη και του κόσμου, όπως έχουν υπογραφεί στη συμφωνία του Παρισιού.

Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να διασφαλίσει ότι τα οφέλη από την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές στην ΕΕ δεν θα ωθήσουν απλώς τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα εκτός των συνόρων μας. Η εν λόγω διαρροή άνθρακα επί του παρόντος αποτρέπεται, με την εκχώρηση δωρεάν δικαιωμάτων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ). Το σύστημα αυτό λειτουργεί αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση του κινδύνου διαρροής, αλλά περιορίζει επίσης τα κίνητρα για επενδύσεις σε μια πιο πράσινη παραγωγή τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προτείνει σήμερα έναν **μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα** (ΜΣΠΑ). Έχει σχεδιαστεί ως μέσο δράσης για το κλίμα και εισάγει μια δυναμική της αγοράς η οποία προστατεύει την ακεραιότητα της ενωσιακής και της παγκόσμιας πολιτικής για το κλίμα, μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ και παγκοσμίως, και ωθεί τους σχετικούς τομείς να εκσυγχρονιστούν, να γίνουν πιο βιώσιμοι και να μειώσουν την περιεκτικότητά τους σε άνθρακα.

Ο ΜΣΠΑ θα εισαχθεί σταδιακά για ορισμένα επιλεγμένα προϊόντα. Κατά τα πρώτα έτη θα εφαρμοστεί ένα απλουστευμένο σύστημα με στόχο τη διευκόλυνση της ομαλής εφαρμογής του μηχανισμού. Η πρόταση για τον ΜΠΣΑ διασφαλίζει ότι θα καταβάλλεται η ίδια τιμή ανθρακούχων εκπομπών για εγχώρια και εισαγόμενα προϊόντα και, ως εκ τούτου, δεν θα εισάγει διακρίσεις και θα είναι συμβατή με τους κανόνες του ΠΟΕ και άλλες διεθνείς υποχρεώσεις της ΕΕ. Στους σχετικούς τομείς, ο ΜΠΣΑ θα εισαχθεί σταδιακά, ενώ τα δωρεάν δικαιώματα θα καταργηθούν, κι έτσι θα διασφαλιστεί ότι το νέο σύστημα παρέχει ισχυρότερα κίνητρα στις ενωσιακές και ξένες βιομηχανίες για καινοτομία και μείωση των εκπομπών. Επιπλέον, οι τομείς και οι εταιρείες εκτός της ΕΕ που ενδέχεται να έχουν ήδη χαμηλότερη περιεκτικότητα σε άνθρακα στους **κύκλους** παραγωγής τους ή εφαρμόζουν παρόμοιο σύστημα τιμολόγησης του άνθρακα θα επωφεληθούν από αυτό στο πλαίσιο του ΜΠΣΑ. Ως εκ τούτου, πρόκειται για πρόσκληση προς τους διεθνείς εταίρους μας για από κοινού αύξηση της φιλοδοξίας για το κλίμα.

Η παγκόσμια απομάκρυνση από τα ορυκτά καύσιμα βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη. Οι δε επιπτώσεις δεν αφορούν μόνο το κλίμα και το περιβάλλον –είναι επίσης γεωπολιτικές. Η ΕΕ πρέπει να προσαρμόσει τις πολιτικές της αναλόγως, ώστε να διασφαλίσει μια σταθερή μετάβαση, ακόμη και εκτός των συνόρων της. Στο πνεύμα αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα θεσπίσει σύντομα νέα νομοθεσία για την ελαχιστοποίηση της συμβολής της ΕΕ στην αποψίλωση και στην υποβάθμιση των δασών παγκοσμίως και για την ενσωμάτωση της βιώσιμης εταιρικής διακυβέρνησης στις στρατηγικές των εταιρειών.

Αναμένουμε από τους εταίρους μας να εκπληρώσουν κι εκείνοι τις δεσμεύσεις του Παρισιού και είμαστε έτοιμοι να εργαστούμε από κοινού, με την ενίσχυση της **κλιματικής διπλωματίας της ΕΕ**. Προκειμένου να ενισχυθεί η συνεργασία με τους

διεθνείς εταίρους μας και να διευκολυνθεί η παγκόσμια μετάβαση σε μια οικονομία καθαρά μηδενικών εκπομπών, θα αξιοποιηθεί ολόκληρο το φάσμα των μέσων εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ ώστε να ευθυγραμμιστούμε με αυτούς τους υψηλότερους στόχους. Η ΕΕ θα διασφαλίσει, ως μέρος της κλιματικής διπλωματίας της στο πλαίσιο διμερών εταιρικών σχέσεων και πολυμερών οργανισμών, ότι διαβουλεύεται με τους εταίρους, ότι τους εξηγεί, τους συνδράμει και ότι προσαρμόζεται, όπου είναι δυνατόν, στα δεδομένα τους, διατηρώντας παράλληλα στο επίκεντρο τους κύριους στόχους που ορίζονται στη συμφωνία του Παρισιού. Αυτό περιλαμβάνει επίσης τη στήριξη της χρηματοδότησης για το κλίμα, με στόχο την παροχή βοήθειας προς ευάλωτες χώρες ώστε να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή και να επενδύσουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν υπάρξει σταθερά ο μεγαλύτερος χορηγός δημόσιας χρηματοδότησης για το κλίμα προς χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος στον κόσμο, και αυτό θα συνεχιστεί, με ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στην αρχή της ανάπτυξης κοινών πολιτικών για την επίτευξη των κοινών μας συμφερόντων. Απαιτεί αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της και μεταξύ των πολιτών της, ώστε να επιτύχουμε αυτούς τους στόχους και να αποκομίσουμε τα αντίστοιχα οφέλη, ενώ όλοι ενεργούν σύμφωνα με τις δικές τους ικανότητες και αρμοδιότητες, και με σεβασμό των διαφορετικών εθνικών ιδιαιτεροτήτων και σημείων εκκίνησης για την επίτευξη του τελικού στόχου. Η δέσμη «Fit for 55» έχει σχεδιαστεί σε αυτό το πνεύμα: οι προσπάθειες κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών με τον πλέον οικονομικά αποδοτικό τρόπο, ενώ αναγνωρίζονται οι διαφορές μας, και παρέχεται στήριξη σε όσους έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η μετάβαση θα απευθύνεται σε όλους με επωφελή τρόπο.

Η δέσμη προτάσεων καταρτίστηκε προσεκτικά, ώστε να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ των μέτρων πολιτικής και των εσόδων που παράγονται, για τον σχεδιασμό και την προώθηση μιας δίκαιης και μετασχηματιστικής αλλαγής σε ολόκληρη την οικονομία της ΕΕ. Η αλλαγή της βαρύτητας κάθε εργαλείου επιφέρει αναπόφευκτα αλυσιδωτές συνέπειες για πολλά άλλα, και η κατάργηση οποιουδήποτε από τα προτεινόμενα μέτρα απαιτεί προσαρμογή των προτάσεων σε άλλους τομείς. Για να προσαρμοστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση στον στόχο του 55 % και να μειωθούν εγκαίρως οι εκπομπές μας κατά τουλάχιστον 55 %, χρειαζόμαστε όλα αυτά τα εργαλεία και αυτή την ισορροπία.

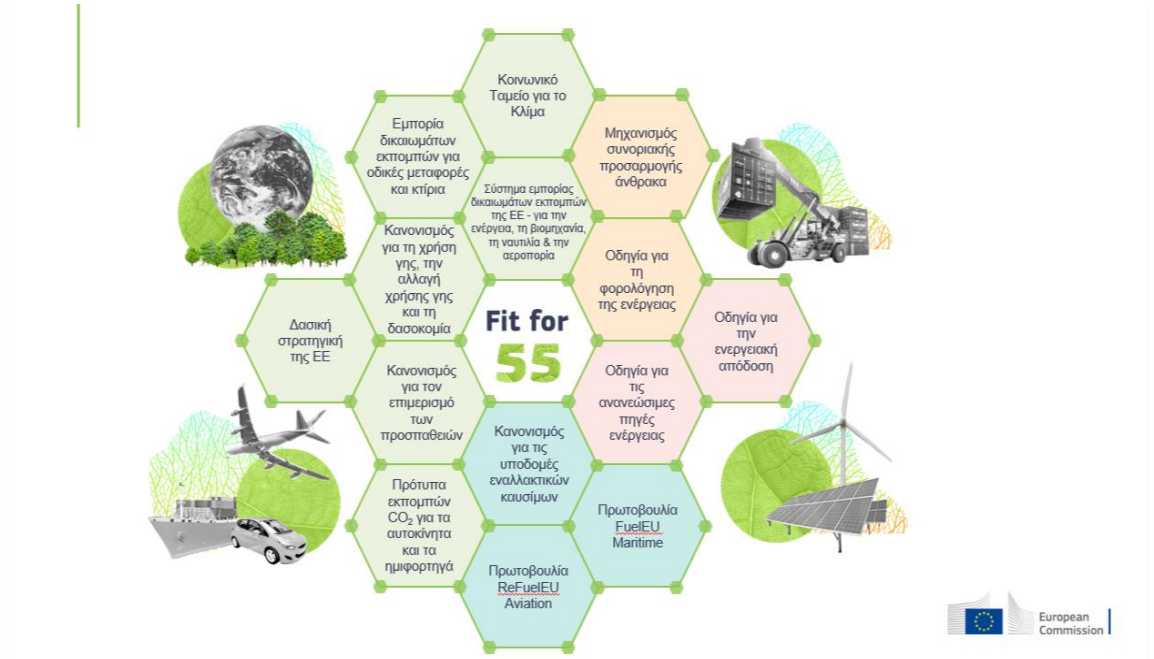

Στο πλαίσιο της δέσμης «Fit for 55», αναγνωρίζεται ότι οι πολίτες της ΕΕ πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους καλύτερη πληροφόρηση, οικονομικά προσιτές επιλογές και κατάλληλα κίνητρα ώστε να προβούν σε αλλαγές σε ατομικό επίπεδο οι οποίες θα μας βοηθήσουν συλλογικά να ζούμε σε ισορροπία με το περιβάλλον και τον πλανήτη μας. Οι πολίτες όλων των περιφερειών και κάθε ηλικίας θα συμμετέχουν ενεργά στην υλοποίηση, για παράδειγμα μέσω του ευρωπαϊκού συμφώνου για το κλίμα και μέσω ομάδων διαβούλευσης πολιτών στο πλαίσιο της διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης. Αναγνωρίζεται επίσης η αποτελεσματικότητα της τιμολόγησης του άνθρακα και επιστρατεύεται η οικονομική ισχύς των επιχειρήσεων και των αγορών για την επίτευξη διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομία μας οι οποίες παρέχουν τα καθαρότερα και υγιεινότερα προϊόντα και τις καθαρότερες και υγιεινότερες υπηρεσίες που χρειαζόμαστε. Τέλος, η δέσμη επιτρέπει στην ΕΕ να διαμορφώνει τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις, να ηγείται των αγορών και να επιβάλλει νέα πράσινα πρότυπα. Αυτός είναι ο συνδυασμός που θα καταστήσει την ΕΕ έτοιμη για ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον.

Οι προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής απαιτούν παγκόσμια αντίδραση και η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται ενεργά με τις χώρες εταίρους της για τη στήριξη του κλιματικού και ενεργειακού μετασχηματισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Επιτροπή έχει πλέον υποβάλει τις προτάσεις που χρειάζεται η ΕΕ ώστε να εκπληρώσει τις δεσμεύσεις και τους στόχους της και να ενστερνιστεί πραγματικά τον μετασχηματισμό που έρχεται. Καλούμε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να ξεκινήσουν ταχέως τις νομοθετικές εργασίες τους επί των προτάσεων που υποβάλλονται σήμερα και να διασφαλίσουν ότι θα αντιμετωπιστούν ως συνεκτική δέσμη, με σεβασμό των πολλαπλών μεταξύ τους διασυνδέσεων.

Η κρίσιμη δεκαετία έχει ήδη ξεκινήσει. Η εργαλειοθήκη πολιτικής για την προσαρμογή στον στόχο του 55 % απαιτείται να είναι έτοιμη το συντομότερο δυνατό, ώστε η ΕΕ να επιτύχει τους στόχους για το 2030 και να μας θέσει σταθερά στην πορεία προς την πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο έως το 2050.